

3.16

Die kop, 3.16, moet bij werkgevers en werknemers direct de associatie met beperken valgevaar oproepen. Ook opdrachtgevers die regelmatig op hoogte laten werken moeten bekend zijn met dit artikel uit het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Wat staat er in 3.16, Voorkomen valgevaar. De letterlijke tekst is:

1. Bij het verrichten van arbeid waarbij valgevaar bestaat is zo mogelijk een veilige steiger, stelling, bordes of werkvloer aangebracht of is het gevaar tegengegaan door het aanbrengen van doelmatige hekwerken, leuningen of andere dergelijke voorzieningen.
2. Er is in elk geval sprake van valgevaar bij aanwezigheid van risicoverhogende omstandigheden, openingen in vloeren, of als het gevaar bestaat om 2,5 meter of meer te vallen.
3. Hekwerken en leuningen worden als doelmatig aangemerkt indien zij tenminste tot 1 meter boven het werkvlak beveiliging bieden tegen vallen, dan wel voldoen aan het voor vloerafscheiding bepaalde bij of krachtens het Besluit bouwwerken leefomgeving.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op arbeid onder omstandigheden waarin het gebruik van ladders en trappen is toegestaan als bedoeld in artikel 7.23, tweede lid.
5. Indien de in het eerste lid genoemde voorzieningen niet, of slechts ten dele, kunnen worden aangebracht, of indien het aanbrengen of wegnemen daarvan grotere gevaren meebrengt dan de arbeid ter beveiliging waarvan zij zouden moeten dienen, zijn ter voorkoming van het gevaar voldoende sterke en voldoende grote vangnetten op doelmatige plaatsen en wijze aangebracht of worden doelmatige veiligheidsgordels met vanglijnen van voldoende sterkte gebruikt dan wel worden andere technische middelen toegepast, die ten minste een zelfde mate van beveiliging van de in het eerste lid bedoelde arbeid geven. Daarbij hebben maatregelen gericht op collectieve bescherming de voorrang boven maatregelen gericht op individuele bescherming.

In lid 1 staat dat ingeval van valgevaar hekwerken moeten worden aangebracht die voorkomen dat personen of materialen naar beneden vallen. In de eerste zin wordt ‘zo mogelijk’ gebruikt en als je niet verder leest kun je denken dat het niet echt moet. Maar verder lezen, en je ziet dat het gevaar van vallen echt moet zijn tegengegaan.

In lid 2 staat dat er ‘in elk geval’ valgevaar is vanaf 2.5 meter. De omschrijving geeft aan dat er bij een hoogteverschil van 2.5 meter geen discussie kan zijn over de aanwezigheid van valgevaar en het aanbrengen van leuningen.

In lid 3 wordt voorgeschreven aan welke eisen een leuning moet voldoen.

Lid 4 lijkt een ontsnapping te bieden voor het plaatsen van leuningen. Gelukkig is dit slechts schijn. Hier wordt verwezen naar een artikel waar het valgevaar dient te worden bestreden conform de Arbeidshygiënische strategie. Dus eerst collectieve beveiliging. Als dat niet kan, moet gezocht worden naar de meest veilige oplossing. Denk hierbij aan triangelbruggen, bordestrappen, hoogwerkers, rolsteigers en kleine éénpersoonsliftjes. Hiermee is een veilige werkplek op hoogte te realiseren. Een ladder is dus bijna nooit een acceptabele werkplek.

In het 5de lid staat dat je moet onderbouwen waarom een echt veilig werkplek niet te realiseren is. De toe te passen valbeveiliging moet volgens de Arbeidshygiënische strategie worden bepaald en worden onderbouwd.

Als je dan door de verwijzing in lid 4 bent aangeland bij het Arbeidsomstandighedenbesluit 7.23, lees dan even door. In 7.23a worden de basiseisen van ladders opgesomd. Dit is een aanvulling op de gebruikseisen in het Warenwetbesluit. In 7.23b worden de basale eisen aan een steiger vastgelegd. De specifieke eisen zijn vastgelegd in de Richtlijn Steigers.

Vertrouw je de veiligheid toe aan een lijntje, dan moet je 7.23c lezen. Hierin staat beschreven welke minimale eisen er zijn bij het werken aan lijnen. Bij het werken aan lijnen moet overigens ook de handleiding stipt worden opgevolgd en moet er een specifiek BHV-plan zijn.

Door de Gezondheidsraad is onderzocht of er een veilige hoogte is om vanaf te vallen. In het rapport, uitgekomen in 2013, is de conclusie dat er geen veilige hoogte is om vanaf te vallen.

De Gezondheidsraad stelt vast dat het letsel ten gevolge van vallen toeneemt naarmate de valhoogte groter is. We moeten ons ook realiseren dat er vaker op geringe hoogte wordt gewerkt. Daardoor wordt er vaker van een hoogte van minder dan 2.5 meter gevallen. Dat heeft tot gevolg dat er meer letselongevallen zijn door vallen van geringe hoogte.

Dat zou bij allen, die het beste voor hebben met veiligheid, moeten leiden tot het op elke hoogte plaatsen van effectieve leuningen.

Een case uit 2013 ondersteunt de noodzaak om ook bij geringe hoogte beveiliging te plaatsen. Twee werknemers waren op een hoogte van 1.65 meter bezig met sloopwerk vanaf een schragensteiger. Een van de medewerkers verloor zijn evenwicht en viel. Omdat er geen leuningen waren aangebracht, kreeg de werkgever een boete van toen al €9.000,00.

Kort gezegd, als er een hoogteverschil is en iemand moet in de omgeving van dit hoogteverschil zijn, dan moet er een doelmatige randbeveiliging zijn. Het weglaten is direct beboetbaar en kan een stillegging van het werk tot gevolg hebben.

3.16 is een artikel, bedoeld om vallen te voorkomen en daarmee ook leed en maatschappelijke kosten. Dat daarmee ook stagnatie van het werk wordt voorkomen, is mooi meegenomen.

Gewoon normaal gedrag wordt gevraagd met artikel 3.16, dus plaatsen die leuning. ■

Adri Frijters

Dit artikel kunt u lezen op www.dakweb.nl